

NOTE 2

SAMMENDRAG AV DE VIKTIGSTE REGNSKAPSPRINSIPPENE

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet på samme måte i alle perioder som er presentert, dersom ikke annet framgår av beskrivelsen.

2.1 Rammeverk for regnskapsavleggelsen

Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomite (IFRIC) som fastsatt av EU. For det avlagte konsernregnskapet er det ingen forskjeller mellom IFRS som fastsatt av EU og IASB.

Konsernregnskapet er basert på et modifisert historisk kostprinsipp. Awikene gjelder i hovedsak verdiregulering av finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler og forpliktelser (herunder derivater) til virkelig verdi over resultatet. Disse forskjellene har ingen påvirkning på årsregnskapet til Infratek konsernet for 2011 med unntak av opsjonsverdi knyttet til utkjøpsforpliktelse for Unisec Varularm AB, Mini Entreprenad AB og Eiendomssikring AS, se note 15 og 25. Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder med stor grad av skønnsmessige vurderinger, høy kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 4.

Konsernregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

2.1.1 Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

a) Nye og endrede regnskapsstandarder som er tatt i bruk av konsernet:

Det er ingen nye eller endrede IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som er trådt i kraft for 2011-årsregnskapet som er vurdert å ha eller forventet å få en vesentlig påvirkning på konsernet. Se for øvrig punkt 2.2 vedrørende endring av regnskapsprinsipper.

b) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse.

· IAS 19 "Employee Benefits" ble endret i juni 2011. Endringer medfører at alle estimatavik føres i utvidet resultat når disse oppstår (ingen korridor), en umiddelbar resultataføring av alle kostnader ved tidligere perioders pensjonsopptjening og at man erstatter rentekostnader og forventet avkastning på pensjonsmidler med et netto rentebeløp som beregnes ved å benytte diskonteringsrenten på netto pensjonsforpliktelse (eiendel). Konsernet har i 2011 endret regnskapsprinsipp knyttet til pensjoner og bokfører alle estimatavik i utvidet resultat, se omtale under punkt 2.2, Endring i regnskapsprinsipper. Konsernet har ennå ikke sluttført analysen av konsekvensene av endringene knyttet til beregning av netto rentebeløp.

· IFRS 9 "Financial Instruments" regulerer klassifisering, måling og regnskapsføring av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser. IFRS 9 ble utgitt i november 2009 og oktober 2010, og erstatter de deler av IAS 39 som omhandler regnskapsføring, klassifisering og måling av finansielle instrumenter. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler deles inn i to kategorier basert på målemetode: de som er målt til virkelig verdi og de som er målt til amortisert kost. Klassifiseringsvurdering gjøres ved første gangs regnskapsføring. Klassifiseringen vil avhenge av selskapets forretningsmodell for å håndtere sine finansielle instrumenter og karakteristikkene ved de kontraktfestede kontantstrømmer fra instrumentet. For finansielle forpliktelser er kravene i hovedsak lik IAS 39. Hovedendringen, i de tilfeller hvor man har valgt virkelig verdi for finansielle forpliktelser, er at den delen av endring i virkelig verdi som skyldes endring i selskapets egen kredittrisiko føres over utvidet resultat i stedet for i resultatregnskapet, dersom dette ikke medfører en periodiseringsfeil i resultatmålingen. Endringene forventes ikke å ha vesentlig effekt på konsernregnskapet.

· IFRS 10 "Consolidated Financial Statements" er basert på dagens prinsipper om å benytte kontrollbegrepet som det avgjørende kriteriet for å bestemme om et selskap skal inkluderes i konsernregnskapet til morselskapet. Standarden gir utvidet veiledning til vurderingen av om kontroll er til stede i de tilfeller hvor dette er vanskelig. Konsernet har ikke vurdert alle mulige konsekvenser som følge av IFRS 10, men standarden antas ikke å ha vesentlig effekt på konsernregnskapet.

· IFRS 11 er standarden som vil erstatte IAS 31. Bruttometoden opphører med innføring av IFRS 11, men dette innebærer ikke at felles kontroll alltid skal innregnes etter egenkapitalmetoden. IFRS 11 har to hovedkategorier av felles kontroll: Joint Ventures og Joint Operations. For Joint Ventures skal felles kontroll innregnes etter egenkapitalmetoden, men ved Joint Operations skal partene innregne sine rettigheter i eiendeler og forpliktelser som inngår i samarbeidet. For Joint Operations kan regnskapsføring i noen tilfeller bli lik som bruttometoden under IAS 31, men ikke alltid. Konsernet har ikke vurdert alle mulige konsekvenser som følge av IFRS11. Konsernet planlegger å anvende standarden for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2013 og senere.

· IFRS 12 "Disclosures of Interest of Other Entities" inneholder opplysningskravene for økonomiske interessser i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet, tilknyttede selskaper, selskaper for særskilte formål "SPE" og andre ikke-balanseførte selskaper. Konsernet har ikke vurdert den fulle innviklingen av IFRS 12. Konsernet planlegger å anvende standarden for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2013 og senere.

· IFRS 13 "Fair Value Measurement" definerer hva som menes med virkelig verdi når begrepet benyttes i IFRS, gir en enhetlig beskrivelse av hvordan virkelig verdi skal bestemmes i IFRS og definerer hvilke tilleggsopplysninger som skal gis når virkelig verdi benyttes. Standarden utvider ikke omfanget av regnskapsføring til virkelig verdi men gir veiledning om anvendelsesmetode der bruken allerede er påkrevd eller tillatt i andre IFRS'er. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 13, men standarden forventes ikke å ha vesentlig effekt på konsernregnskapet.

For øvrig er det ingen andre IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

2.2 Konsolideringsprinsipper

a) Datterselskaper

Datterselskaper er selskaper der konsernet har makt til å utforme enhetens finansielle og operasjonelle retningslinjer, normalt gjennom eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Ved fastsettelse av om det foreligger kontroll tas også virkningen av potensielle stemmerettigheter som kan utøves eller konverteres på balansedagen med i vurderingen. Datterselskaper konsolideres fra det tidspunktet hvor konsernet oppnår kontroll, og konsolideringen opphører når kontrollen

over datterselskapet opphører.

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Inkludert i vederlaget er også virkelig verdi av alle eiendeler eller forpliktelser som følge av avtale om betinget vederlag. Utgifter knyttet til virksomhetssammenslutning kostnadsføres når de påløper. Identifiserbare eiendeler og gjeld regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteresser i det oppkjøpte foretaket måles fra gang til gang enten til virkelig verdi, eller til sin andel av det overtatte foretakets nettoeiendeler.

Når virksomheten erverves i flere trinn skal eierandelen fra tidligere kjøp verdsettes på nytt til virkelig verdi på kontrolltidspunktet med resultatføring av verdiendringen.

Betinget vederlag måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Etterfølgende endringer i virkelig verdi av det betingede vederlaget skal i henhold til IAS 39 resultatføres eller føres som en endring i det utvidete resultatregnskapet dersom det betingede vederlaget klassifiseres som en eiendel eller gjeld. Det foretas ikke ny verdimåling av betingede vederlag klassifisert som egenkapital, og etterfølgende oppgjør føres mot egenkapitalen.

Dersom summen av vederlaget, virkelig verdi av tidligere eierandeler og eventuell virkelig verdi av ikke-kontrollerende eierinteresser overstiger virkelig verdi av identifiserbare nettoeiendeler i det oppkjøpte selskapet, balanseføres differansen som goodwill. Er summen lavere enn selskapets nettoeiendeler, resultatføres differansen.

Konserninterne transaksjoner, mellomværende, inntekter og kostnader elimineres. Gevinst- og tapselement i en balanseført eiendel oppstår som følge av en konsernintern transaksjon, elimineres også. Regnskapsprinsipper i datterselskaper omarbeides når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

b) Endring i eierinteresser i datterselskaper uten tap av kontroll

Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere i datterselskaper som ikke medfører tap av kontroll behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved ytterligere kjøp føres forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseført beløp av nettoeiendeler i datterselskapet mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg til ikke-kontrollerende eiere føres tilsvarende mot egenkapitalen.

c) Avhending av datterselskaper

Ved tap av kontroll måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføring, enten som investering i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i utvidet resultat relatert til dette selskapet behandles som om konsernet hadde avhendet underliggende eiendeler og gjeld. Dette vil kunne innebære at beløp som tidligere er ført i utvidet resultat reklassifiseres til resultat.

Endring i regnskapsprinsipper

Konsernet har i 2011 endret regnskapsprinsipp knyttet til regnskapsføring av pensjoner. Konsernet har endret fra å føre estimatavik, som skyldes endringer i aktuarmessige forutsetninger eller grunnlagsdata utover det største av 10 prosent av verdien av pensjonsmidlene eller 10 prosent av pensjonsforpliktelsene, i resultatregnskapet over en periode som tilsvarer arbeidstakernes forventete gjennomsnittlige gjenværende opptjeningstid, til å føre estimatavik som skyldes endringer i aktuarmessige forutsetninger eller grunnlagsdata over utvidet resultat etter avsetning for utsatt skatt.

I tillegg har konsernet endret klassifisering av netto pensjonskostnad i resultatregnskapet. Konsernet har endret klassifiseringen av netto pensjonskostnad som lønnskostnader til å fordele netto pensjonskostnad på lønnskostnader og netto finansposter, hvor periodens pensjonsopptjening klassifiseres som lønnskostnader og netto rentekostnad på den beregnede forpliktelsen og beregnet avkastning på pensjonsmidlene klassifiseres som netto finansposter. Konsernet mener at det endrede regnskapsprinsippet gir mer relevant informasjon for brukeren av regnskapet.

I henhold til IAS 8 (Regnskapsprinsipper, endringer i regnskapsmessige estimater og feil) har endringene blitt gjort retrospektivt og sammenligningstallene har blitt endret tilsvarende. Tabellene under viser effekten av endret regnskapsprinsipp:

Resultatregnskap konsern:

Millioner kroner	2010 omarbeidet	2010 før omarbeiding
Driftsinntekter	2 737	2 737
Varekostnader	(1 214)	(1 214)
Lønnskostnader	(990)	(992)
Avskrivninger	(42)	(42)
Andre driftskostnader	(348)	(348)
Driftsresultat	142	140
Netto finansposter	1	7
Resultat før skattekostnad	143	147
Skattekostnad	(39)	(40)
Årsresultat fra videreført virksomhet	104	107
Årsresultat fra avviklet virksomhet	-	-
Årsresultat	104	107
Utvidet resultat		
Omregningsdifferanser	12	12
Estimatendring pensjoner	(100)	-
Utvidet resultat før skattekostnad	(88)	12

Skattekostnad knyttet til utvidet resultat	28	-
Utvidet årsresultat	(60)	12
Årets totalresultat	44	119

Balanse konsern:

Millioner kroner	2010 omarbeidet	2010 før omarbeiding
------------------	--------------------	-------------------------

Eiendeler

Anleggsmidler

Varige driftsmidler	166	166
Immaterielle eiendeler	269	269
Utsatt skattefordel	88	18
Andre langsiktige fordringer	24	24
Sum anleggsmidler	547	477

Omløpsmidler

Varer	40	40
Kundefordringer og andre fordringer	742	742
Kontanter og kontantekvivalenter	239	239
Sum omløpsmidler	1 021	1 021

Sum eiendeler	1 568	1 498
----------------------	--------------	--------------

Egenkapital

Egenkapital tilordnet morselskapets aksjonærer

Aksjekapital og overkursfond	565	565
Annen innskutt egenkapital	149	149
Opptjent egenkapital	(95)	86
Sum egenkapital tilordnet selskapets aksjonærer	619	800

Ikke - kontrollerende eierinteresser	2	2
Sum egenkapital	621	802

Gjeld

Langsiktig gjeld

Langsiktig lån	18	18
Pensjoner og liknende forpliktelser	384	133
Andre avsetninger og forpliktelser	3	3
Sum langsiktig gjeld	405	154

Kortsiktig gjeld

Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	518	518
Betalbar skatt	24	24
Kortsiktig rentebærende gjeld	-	-
Sum kortsiktig gjeld	542	542

Sum gjeld	947	696
------------------	------------	------------

Sum egenkapital og gjeld	1 568	1 498
---------------------------------	--------------	--------------

Egenkapital konsern omarbeidet:

Millioner kroner	Aksjekapital	Overkursfond	Annen innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Akkumulerte omregnings- differanser	Ikke - kontrollerende eierinteresser	Sum egenkapital
Egenkapital per 31. desember 2009	319	246	149	130	(21)	7	830
Effekt av endret regnskapsprinsipp for pensjoner	-	-	-	(105)	-	-	(105)
Egenkapital per 1. januar 2010 omarbeidet	319	246	149	25	(21)	7	725
Årsresultat	-	-	-	104	-	-	104
Utvidet årsresultat	-	-	-	(72)	12	-	(60)
Årets totalresultat	-	-	-	33	12	-	44

Transaksjoner med eierne

Utdelt utbytte for 2009	-	-	-	(128)	-	(3)	(131)
Endring minoritetsinteresser	-	-	-	(15)	-	(2)	(17)
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-	(143)	-	(5)	(148)
Egenkapital per 31. desember 2010	319	246	149	(85)	(9)	2	621

Egenkapital konsern før omarbeiding:

Millioner kroner	Aksjekapital	Overkursfond	Annen innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Akkumulerte omregnings-differanser	Ikke - kontrollerende eierinteresser	Sum egenkapital
Egenkapital per 31. desember 2009	319	246	149	130	(21)	7	830
Årsresultat	-	-	-	107	-	-	107
Utvidet årsresultat	-	-	-	-	12	-	12
Årets totalresultat	-	-	-	107	12	-	119
Transaksjoner med eierne							
Utdelt utbytte for 2009	-	-	-	(128)	-	(3)	(131)
Endring minoritetsinteresser	-	-	-	(15)	-	(2)	(17)
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-	(142)	-	(5)	(147)
Egenkapital per 31. desember 2010	319	246	149	95	(9)	2	802

2.3 Segmentinformasjon

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutningstaker. Selskapets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene, er definert som konsernledelsen.

2.4 Omregning av utenlandsk valuta

a) Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Regnskapet til de enkelte enheter i konsernet måles i den valuta som i hovedsak benyttes i det økonomiske området der enheten opererer (funksjonell valuta). Konsernregnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som er både den funksjonelle valutaen og presentasjonsvalutaen til morselskapet.

b) Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i utenlandsk valuta regnes om til den funksjonelle valutaen ved bruk av transaksjonskursen. Valutagevinster og tap som oppstår ved betaling av slike transaksjoner og ved omregning av pengeposter (eiendeler og gjeld) i utenlandsk valuta ved årets slutt til kursen på balansedagen, resultatføres som finans.

c) Konsernselskaper

Resultatregnskap og balanse for konsernenheter (ingen med hyperinflasjon) med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen regnes om på følgende måte:

i) Balansen er regnet om til sluttkursen på balansedagen.

ii) Resultatregnskapet er regnet om til gjennomsnittskurs (dersom gjennomsnitt ikke gir et rimelig estimat på de akkumulerte virkninger av å bruke transaksjonskurs, brukes transaksjonskursen).

iii) Omregningsdifferanser føres mot utvidet resultat og spesifiseres separat i egenkapitalen som egen post.

Goodwill og merverdier ved oppkjøp av en utenlandsk enhet behandles som eiendeler og forpliktelser i den oppkjøpte enheten og omregnes til balansedagens kurs. Valutadifferanser som oppstår føres over utvidet resultat.

2.5 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler regnskapsføres til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmiddelet.

Påfølgende utgifter legges til driftsmidlenes balanseførte verdi eller balanseføres separat når det er sannsynlig at framtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte konsernet, og utgiften kan måles pålitelig. Regnskapsført beløp knyttet til utskiftede deler resultatføres. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader føres over resultatet i den perioden utgiftene pådras.

Tomter avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost avskrives til restverdi med årlige avskrivningssatser som følger:

Påkostninger leide lokaler*	7-10%
Driftsløsøre, inventar, transportmidler, etc.	20-33 %
IT-utstyr (Hardware)	33%

*) Påkostninger leide lokaler blir avskrevet i henhold til lengden på det aktuelle lokalets leiekontrakt.

Driftsmidlenes utnyttbare levetid, samt restverdi, revurderes på balansedagen og endres hvis nødvendig. Når balanseført verdi på et driftsmiddel er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp, skrives verdien ned til gjenvinnbart beløp (se note 2.7).

Gevinst og tap ved avgang driftsmidler resultatføres og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført verdi.

2.6 Immaterielle eiendeler

a) Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill testes årlig for verdifall og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for eventuelle nedskrivninger. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. Gevinst eller tap ved salg av virksomhet inkluderer balanseført verdi av goodwill tilhørende den solgte virksomheten.

For senere vurdering av behov for nedskrivning av goodwill blir goodwill på oppkjøpstidspunktet allokert til aktuelle kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet hvor goodwill oppstod. Hver enhet eller gruppe av enheter hvor goodwill har blitt allokert representerer det laveste nivået i foretaket hvor goodwill følges opp for interne ledelsesformål.

Nedskrivning vurderes årlig, eller oftere om det forekommer hendelser eller endrede omstendigheter som indikerer et mulig verdifall. Balanseført verdi sammenlignes med gjenvinnbart beløp, som er det høyeste av bruksverdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Eventuell nedskrivning kostnadsføres og blir ikke reversert i påfølgende perioder.

b) Kundeporteføljer

Kundeporteføljer som har oppstått som en følge av virksomhetssammenslutninger er balanseført til virkelig verdi på kontrolltidspunktet med fradrag for avskrivninger. Kundeporteføljer har begrenset utnyttbar levetid og avskrives lineært over kundekontraktenes lengde.

c) Programvare og lisenser

Programvare og lisenser består av investeringer knyttet til konsernets ERP system (IFS) som er balanseført til anskaffelseskost med fradrag for avskrivninger, samt etablering av egen IKT plattform. ERP systemet har begrenset utnyttbar levetid og avskrives lineært over ti år basert på en forventning om faktisk utnyttbar levetid.

2.7 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid og goodwill avskrives ikke, men testes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives, vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi. En nedskrivning resultatføres med forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi.

Ved vurdering av verdifall grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på anleggsmidler (unntatt goodwill).

2.8 Finansielle eiendeler

Konsernet har kun finansielle eiendeler i kategorien utlån og fordringer. Utlån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med fastsatte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. Utlån og fordringer klassifiseres som omløpsmidler med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Om det sistnevnte er tilfelle, klassifiseres de som anleggsmidler. Utlån og fordringer klassifiseres som Kundefordringer og andre fordringer, samt Kontanter og kontantekvivalenter i balansen.

Normale kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på transaksjonstidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge den aktuelle eiendelen. Alle finansielle eiendeler balanseføres ved anskaffelse til virkelig verdi med tillegg av transaksjonskostnader.

2.9 Varer

Varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Anskaffelseskost beregnes ved bruk av først-inn, først-ut-metoden (FIFO).

2.10 Kundefordringer

Kundefordringer oppstår ved omsetning av varer eller tjenester som er innenfor den ordinære driftssyklusen. Dersom oppgjør forventes innen ett år eller mindre, klassifiseres fordringene som omløpsmidler. Dersom dette ikke er tilfelle, klassifiseres fordringene som anleggsmidler.

Kundefordringer måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi. Ved senere måling vurderes kundefordringer til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metoden, fratrukket avsetning for inntrufne tap. Avsetning for tap regnskapsføres når det foreligger objektive indikatorer på at konsernet ikke vil motta oppgjør i samsvar med opprinnelige betingelser. Avsetningen utgjør forskjellen mellom pålydende og gjenvinnbart beløp, som er nåverdien av forventete kontantstrømmer, diskontert med opprinnelig effektiv rente.

2.11 Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige, lett omsettelige investeringer med

maksimum tre måneders opprinnelig løpetid og trekk på kassekreditt. I balansen er kassekreditt inkludert i lån under kortsiktig gjeld.

2.12 Leverandørgjeld

Leverandørgjeld er forpliktelser til å betale for varer eller tjenester som er levert fra leverandørene til den ordinære driften. Leverandørgjeld er klassifisert som kortsiktig dersom den forfaller innen ett år eller kortere. Dersom dette ikke er tilfelle, klassifiseres det som langsiktig.

Leverandørgjeld måles til virkelig verdi ved første gangs balanseføring. Ved senere måling vurderes leverandørgjeld til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metoden.

2.13 Aksjekapital og overkurs

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital. Kostnader knyttet direkte til utstedelse av nye aksjer eller opsjoner, føres som en reduksjon av mottatt vederlag i egenkapitalen.

2.14 Betalbar og utsatt skatt

Skattekostnaden for en periode består av betalbar skatt og utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført direkte mot egenkapitalen eller utvidet resultat. Hvis det er tilfelle, blir skatten også ført direkte mot egenkapitalen eller utvidet resultat. Skattekostnaden er beregnet i samsvar med de skattemessige lover og regler som er vedtatt, eller i hovedsak er vedtatt av skattemyndigheter på balansedagen. Det er lovverket i de land der konsernets datterselskaper opererer og generer skattepliktig inntekt som er gjeldende for beregning av skattepliktig inntekt. Ledelsen vurderer de standpunkt man har hevet i selvangivelsen der gjeldende skattelover er gjenstand for fortolkning. Basert på ledelsens vurdering, foretas avsetninger til forventede skattebetalinger.

Det er beregnet utsatt skatt på alle midlertidige forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld ved bruk av gjeldsmetoden. Utsatt skatt beregnes ikke på goodwill. Dersom konsernet deltar i en transaksjon om kjøp av en eiendel eller gjeld som ikke er en del av en foretaksintegrasjon, regnskapsføres ikke utsatt skatt på transaksjonstidspunktet. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det alt vesentlige er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres, eller når den utsatte skatten gjøres opp. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at framtidig skattbar inntekt vil foreligge, og at de midlertidige forskjellene kan fratrekkes i denne inntekten.

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller fra investeringer i datterselskaper, bortsett fra når konsernet har kontroll over tidspunktet for reversering av de midlertidige forskjellene, og det er sannsynlig at de ikke vil bli reversert i overskuelig framtid.

Utsatt skattefordel og utsatt skatt skal motregnes dersom det er en juridisk håndhevbar rett til å motregne eiendeler ved betalbar skatt mot forpliktelser ved betalbar skatt, og utsatt skattefordel og utsatt skatt gjelder inntektskatt som ilegges av samme skattemyndighet for enten samme skattepliktige foretak eller forskjellige skattepliktige foretak som har til hensikt å gjøre opp forpliktelser og eiendeler ved betalbar skatt netto.

2.15 Pensjonsforpliktelser, bonusordninger og andre kompensasjonsordninger overfor ansatte

a) Pensjonsforpliktelser

Selskapene i konsernet har ulike pensjonsordninger. Pensjonsordningene er generelt finansiert gjennom innbetalinger til forsikringsselskaper eller pensjonskasser slik disse fastsettes ved periodiske aktuarberegninger. Konsernet har både ytelsesplaner og innskuddsplaner.

Ytelsesplan

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen redusert for virkelig verdi av pensjonsmidlene og for ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening. Nåverdien av fremtidige ytelser opptjent på balansedagen beregnes ved å diskontere estimerte framtidige utbetalinger med en risikofri rente fastsatt med utgangspunkt i rente på norske statsobligasjoner med 10 års løpetid. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av lineær opptjeningsmetode.

Aktuarmessige tap og gevinster som skyldes endringer i aktuarmessige forutsetninger eller grunnlagsdata føres løpende mot utvidet resultat, etter avsetning for utsatt skatt. Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner om gis med tilbakevirkende kraft, det vil si hvor opptjening av rettigheten ikke er betinget av videre opptjeningstid, resultatføres direkte. Endring som ikke gis med tilbakevirkende kraft resultatføres over gjenværende opptjeningstid.

Netto pensjonsmidler for overfinansierte ordninger er balanseført til virkelig verdi, og klassifisert som langsiktig eiendel. Netto pensjonsforpliktelser for underfinansierte ordninger og ikke fondsbaserte ordninger som dekkes over drift er klassifisert som langsiktig gjeld. Periodens netto pensjonskostnad fordeles mellom lønnskostnader og netto finansposter, hvor periodens pensjonsopptjening klassifiseres som lønnskostnader og netto rentekostnad på den beregnede forpliktelsen og beregnet avkastning på pensjonsmidlene klassifiseres som netto finansposter.

Innskuddsplan

En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor konsernet betaler faste bidrag til en separat juridisk enhet. Konsernet har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere bidrag i tilfelle enheten ikke har nok midler til å betale alle ansatte ytelser knyttet til opptjening i inneværende og tidligere perioder. Ved innskuddsplaner betaler konsernet innskudd til privat administrerte forsikringsordninger for pensjon på obligatorisk, avtalemessig eller frivillig basis. Konsernet har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad når de forfaller. Forskuddsbetalte innskudd balanseføres som en eiendel i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger finnes bokført i både norske, svenske og finske datterselskap.

b) Sluttvederlag

Sluttvederlag blir betalt når ansettelsesforhold avsluttes før det normale tidspunktet for pensjonering, eller når en ansatt frivillig aksepterer å slutte mot et slikt vederlag. Konsernet regnskapsfører sluttvederlag når det beviselig er forpliktet til enten å avslutte arbeidsforholdet til en eller flere ansatte i henhold til en formell, detaljert plan som ikke kan trekkes tilbake, eller til å gi sluttvederlag som følge av et tilbud som er gitt for å oppfordre til frivillig avgang. Sluttvederlag som forfaller mer en 12 måneder etter balansedagen, diskonteres til nåverdi.

2.16 Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger for restrukturering og rettslige krav når: a) det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser, b) det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør i form av en overføring av økonomiske ressurser og c) forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet. Avsetning for restruktureringskostnader omfatter termineringsgebyr på leiekontrakter og sluttvederlag til ansatte. Det avsettes ikke for framtidige driftstap.

I tilfeller hvor det foreligger flere forpliktelser av samme natur, fastsettes sannsynligheten for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved å vurdere gruppen under ett. Avsetning for gruppen regnskapsføres selv om sannsynligheten for oppgjør knyttet til gruppens enkeltelementer kan være lav.

Avsetninger måles til nåverdien av forventete utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en diskonteringssats før skatt som reflekterer nåværende markedssituasjon og risiko spesifikk for forpliktelsen. Økningen i forpliktelsen som følge av endret tidsverdi føres som finanskostnad.

2.17 Inntektsføring

Inntekter resultatføres som følger:

a) Salg av varer og tjenester

Inntekter fra salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av mottatte betalinger, fratrukket merverdiavgift, returer, rabatter og prisavslag. Konserninternt salg elimineres. Salg resultatføres når inntektene kan måles pålitelig og det er sannsynlig at de økonomiske fordelene forbundet med transaksjonen vil tilflyte konsernet.

b) Anleggskontrakter

Kontraktskostnader resultatføres når de påløper. Dersom utfallet av en anleggskontrakt ikke kan måles pålitelig, settes kontraktsinntekten lik kontraktskostnaden i den utstrekning det er sannsynlig at kostnadene blir gjenvunnet. Dersom kontraktsfortjenesten på en anleggskontrakt kan estimeres pålitelig regnskapsføres inntektene og kostnadene over kontraktsperioden. Dersom det er sannsynlig at kontraktskostnadene vil overskride kontraktsinntekten, regnskapsføres det forventede tapet umiddelbart.

Kontraktsendringer, krav og insentivbaserte betalinger er inkludert i kontraktsinntektene i den grad de er avtalt med kunden og kan måles pålitelig.

Konsernet anvender løpende avregning. Fullføringsgraden beregnes ved å ta utgangspunkt i påløpte kostnader for anleggskontrakten i forhold til totalt estimerte kostnader. Ved fastsettelsen av fullføringsgraden ses det bort fra påløpte kostnader som gjelder fremtidige aktiviteter på en kontrakt. Disse kostnadene klassifiseres som varer, forskuddsbetaling eller andre omløpsmidler avhengig av kostnadstypen.

For kontrakter hvor kontraktsinntekter (fratrukket evt. tap på tapskontrakter), overstiger fakturerte beløp, balanseføres det overskytende som kundefordringer. For kontrakter hvor fakturerte beløp overstiger kontraktsinntekter (fratrukket evt. tap på tapskontrakter), balanseføres det overskytende som leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld.

2.18 Leieavtaler

Leiekontrakter der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetalinger fra operasjonelle leieavtaler (med fradrag for eventuelle økonomiske insentiver fra utleier) kostnadsføres lineært over leieperioden.

Leiekontrakter vedrørende varige driftsmidler der konsernet i hovedsak innehar all risiko og kontroll, klassifiseres som finansiell leasing. Finansiell leasing balanseføres ved leieperiodens begynnelse til det laveste av virkelig verdi på leide driftsmidler og nåverdien av den samlede minimumsleie. Hver leiebetaling allokteres mellom et avdragselement og et renteelement på en slik måte at det oppnås en konstant rentekostnad på utestående balanseført leieforpliktelse. Rentekostnaden resultatføres som finanskostnad. Leieforpliktelsen, med fradrag for rentekostnaden, klassifiseres som annen kortsiktig gjeld og annen langsiktig gjeld. Varige driftsmidler anskaffet gjennom en finansiell leieavtale avskrives over den forventede levetid eller leieperiode dersom denne er kortere.

2.19 Utbytte

Utbytteutbetalinger til aksjonærer klassifiseres som gjeld fra det tidspunkt utbyttet er vedtatt av generalforsamlingen.